

Dr. ing. Igor Ceianu (1925-2000)

A mai căzut o stea...

La 11 ianuarie 2000 a plecat dintre noi pe calea veșniciei cel ce a fost dr. ing. Igor Ceianu, unul dintre cei mai de seamă specialiști români din domeniul protecției pădurilor. Născut la Praga (Cehia) pe 24 ianuarie 1925, și-a petrecut anii copilăriei atât în Basarabia, de unde erau originari părinții, cât și dincoace de Prut, școala elementară urmând-o la Miercurea Ciuc, Drăgășani și Tighina. Studiile liceale le-a început la Liceul “Ștefan cel Mare” din Tighina, le-a continuat la Liceul “Alec Russo” din Chișinău și a susținut examenul de bacalaureat la Liceul “Frații Buzzești” din Craiova.

Fiind pasionat de lumea viețuitoarelor și în mod special de lumea insectelor, pasiune moștenită de la tatăl său, fost inginer agronom, specialist în protecția plantelor și - în-

tr-o vreme - șef al Stațiunii Centrale de Protecția Plantelor din București, imediat după absolvirea liceului în 1944 s-a înscris la Facultatea de Științe Naturale a Universității din București. După încheierea primului an s-a transferat însă la Facultatea de Silvicultură a Politehnicii din București, pe care a absolvit-o în 1950 și a susținut examenul de stat în februarie 1951.

Date fiind pasiunea pentru entomologie și pregătirea profesională deosebită, încă din ultimul an de facultate a fost angajat - în intervalul aprilie-septembrie 1949 - ca entomolog forestier pe lângă comandamentul pentru doborâturile de vânt de pe Valea Bistriței, cu sarcina de a depista focarele de gândaci de scoarță, de a urmări evoluția lor și de a stabili urgența lucrărilor de exploatare, iar la terminarea facultății a fost numit asistent universitar și apoi șef de lucrări la disciplina Entomologie, Zoologie forestieră și Protecția pădurilor la Institutul de Silvicultură din Câmpulung Moldovenesc (aprilie 1950-septembrie 1953) și mai apoi la Facultatea de Silvicultură a Institutului Politehnic Brașov (septembrie 1953-octombrie 1957). La numai trei ani după absolvirea facultății a fost admis prin concurs la aspirantură cu scoatere din producție, beneficiind de o bursă de studii în anii 1954-1955. Teza de doctorat, intitulată “Dăunătorii culturilor forestiere din Bărăgan”, o lucrare amplă (371 de pagini), cu numeroase contribuții originale privind componența entomofaunei (900 specii determinate), repartizarea ei pe biotopuri, succesiunea ei în timp odată cu

înaintarea în vârstă a culturilor, biologia și ecologia principalelor specii dăunătoare, dintre care multe necunoscute sau puțin cunoscute ca dăunători în țară, a fost depusă în octombrie 1961 și susținută în ianuarie 1964.

Fiu de intelectuali, cu o educație aleasă, nu a fost atras de noua orientare politică ce s-a impus și în România după război și nu a fost membru al Partidului Comunist Român. Datorită acestui fapt, în perioada de profunde frământări ce au succedat mișcărilor studențești din 1956, când învățământul românesc a fost "curățat" de "elementele cu origine socială nesănătoasă", a trebuit să părăsească o carieră universitară care se anunța a fi strălucită. Astfel, în 1957 a ajuns la Institutul de Cercetări și Experimentări Silvice (actualmente I.C.A.S.) din București, unde a fost angajat ca cercetător principal (octombrie 1957-mai 1958), apoi șef de laborator (mai 1958-martie 1970) și cercetător științific principal gr. III (martie 1970-decembrie 1985).

În cei șapte ani cât a lucrat în învățământ, sub îndrumarea prof. dr. doc. Gr. Eliescu, prof. ing. Șt. Negru și prof. dr. M. Ene, a aprofundat bazele entomologiei forestiere, și-a însușit tehnicile de laborator și de teren și s-a specializat în entomofaunistică forestieră și protecția pădurilor pe baze ecologice, lucru posibil într-un timp relativ scurt datorită bogatelor cunoștințe de limbă franceză, rusă, germană, engleză, precum și din alte limbi (cehă, slovacă, polonă, bulgară, sârbă), care i-au permis consultarea cu ușurință a literaturii din biblioteca facultății sau pe care și-a procurat-o prin eforturi personale.

Cu o pregătire profesională de excepție, pe care a perfecționat-o în permanență, s-a impus în cadrul institutului ca un specialist de înaltă ținută. S-a implicat, cu întreaga sa capacitate de muncă, în rezolvarea principalelor probleme de protecție a pădurilor care au apărut în cele aproape trei decenii cât a lucrat în cercetare, fără a fi un om al modelor.

Astfel, în 1958 a lucrat pe Valea Bistriței în focarele de înmulțire în masă a defoliatorului *Lymantria monacha*, acordând asistență tehnică privind urmărirea fenologiei dezvoltării, stabilirea momentelor declanșării operațiunilor de combatere și determinarea eficacității. Fiind un adept al metodei de combatere biologică a dăunătorilor forestieri, în paralel a urmărit să stabilească care este rolul entomofagilor și al bolilor virotice asupra nivelului populațiilor dăunătorului și efectul tratamentelor chimice asupra faunei nevizate de combatere.

În anii ce au urmat, când - odată cu extinderea speciilor repede crescătoare (plopi, salcâm etc.) - au apărut alte probleme deosebite de protecție, a studiat dăunătorii xilofagi ai plopului (1960-1969), dăunătorii salcâmului (1963-1965), dăunătorii teiului (1965-1967), dăunătorii plantațiilor de pin și, în special, molia lujerilor de pin - *Rhyacionia buoliana* (1966-1974), dăunătorii sugători (Adelgidae, Aphididae, Coccidae) ai rășinoaselor (1978-1982).

O preocupare permanentă au constituit-o dăunătorii de tulpină ai molidului și protecția arboretelor de rășinoase din zonele cu doborâturi de vânt și - mai târziu - în cele cu fenomene de uscare intensă a bradului și a molidului.

În pas cu dezvoltarea cercetărilor din domeniul protecției din străinătate, s-a preocupat de dezvoltarea și introducerea în practică a metodei de combatere microbiologică a dăunătorilor forestieri, studiind acțiunea preparatelor bacteriene și virale asupra insectelor defoliatoare (1960-1967) și a ciupercilor entomopatogene asupra dăunătorilor de tulpină ai rășinoaselor (1971-1974). Din păcate, dată fiind orientarea politică din acea perioadă - deși s-a ivit posibilitatea efectuării unei specializări în Franța în domeniul combaterii microbiologice - nu a putut beneficia de aceasta. Trecând peste marea nedreptate care i s-a făcut, a continuat să se preocupe de combaterea biologică, vizând mai ales posibi-

litățile de limitare a înmulțirii dăunătorilor prin folosirea insectelor entomofage la gândacii de scoarță ai molidului (1969-1971), la molia lujerilor de pin (1966-1974) și la dăunătorii xilofagi ai rășinoaselor (1979-1985). În semn de recunoaștere a meritelor Domniei Sale în acest domeniu, a fost ales și a îndeplinit timp de trei ani funcția de coordonator al cercetărilor de combatere biologică în cadrul Convenției de la Berlin privind colaborarea științifică internațională dintre institutele de cercetări silvice.

A fost printre primii cercetători din Europa care a pus în evidență rolul feromonilor agregativi în comunicarea dintre gândacii de *Ips typographus* și a studiat, în intervalul 1973-1985, posibilitățile de utilizare a atractanților sexuali și agregativi, naturali și sintetici, în depistarea și combaterea unor dăunători ai rășinoaselor (*Lymantria monacha*, *Rhyacionia buoliana*, *Ips typographus*, *Pityokteines curvidens*, *Blastophagus piniperda*), obținând în acest domeniu trei certificate de inventator.

În afara sarcinilor de serviciu, a studiat insectele sugătoare (coccide, afide) ale plantelor lemnoase și entomofagii lor, insectele dăunătoare conurilor și entomofagii lor, insectele micetofage și cele care se dezvoltă în scurgerile de rășină. O atenție deosebită a acordat sistemicii și faunisticii coleoptelilor și dipterelor forestiere din România, descriind o specie de diptere nouă pentru știință. În semn de apreciere a contribuțiilor aduse în acest domeniu, trei specii de diptere din România au fost denumite de către specialiști străini cu numele său.

Munca plină de dăruire s-a concretizat în 137 lucrări științifice, dintre care lucrarea "Ecologie forestieră", publicată în 1977 și la care a fost coautor, a fost distinsă cu premiul "Traian Săvulescu" al Academiei Române. O parte din lucrări au fost publicate în reviste străine sau în volume ale congreselor și simpozioanelor la care a participat (al XIII-lea Congres Internațional de Entomologie de la

Moscova, 1968, consfătuirile CAER de protecția pădurilor de la Varșovia - 1970, 1977, 1983, Budapesta - 1971, Nove Mesto na Morave - 1975 și Sofia - 1985, Simpozionul Internațional de Entomofaunistică Central-europeană de la Budapesta - 1973, primul Congres de Dipterologie de la Budapesta, 1986, al II-lea Congres Internațional de Dipterologie de la Bratislava, 1990), realizările românești în domeniu fiind astfel cunoscute și apreciate nu numai în țară, ci și în străinătate. Din păcate, nu i s-a acordat posibilitatea de a participa și la alte reuniuni științifice internaționale din afara fostului lagăr socialist.

Pentru transpunerea în practică a rezultatelor cercetărilor a elaborat 20 de îndrumări tehnice, instrucțiuni și proiecte de standarde, a acordat asistență tehnică la numeroase unități silvice din întreaga țară și a participat ca lector la cursuri, instructaje și reciclări ale inginerilor și tehnicienilor de protecția pădurilor. De asemenea, a contribuit la pregătirea specialiștilor în protecția pădurilor din cadrul institutului, prin consultații oferite cu multă generozitate, prin instructaje de laborator, prin punerea la dispoziție a literaturii necesare, prin efectuarea de identificări de specii etc., fiind un adevărat părinte spiritual pentru toți cei ce s-au apropiat sufletește de dânsul și pe care îi simțea că au afinități cu domeniul entomologiei.

Deși a lucrat foarte mulți ani în apropierea Bucureștiului, la Stațiunea Cornetu, și a locuit în București, a fost cel mai mult legat de plaiurile Bucovinei, fapt ce nu este deloc întâmplător, având în vedere faptul că aici și-a început cariera didactică, că soția sa a fost bucovineancă și că la stațiunea de la Câmpulung Moldovenesc a găsit întotdeauna înțelegera și liniștea necesară creației, înțelegere și liniște pe care nu le-a avut la București. De aceea, s-a bucurat de înființarea Facultății de Silvicultură de la Suceava și i s-a părut a fi un bun prilej de a-și valorifica, în învățământul superior,

bogata experiență profesională. Angajarea Domniei Sale ar fi fost și un act reparator pentru nedreptatea ce i se făcuse în 1957, dar nu i s-a oferit decât un post de șef de lucrări, deși - având în vedere numărul mare de lucrări publicate, valoarea acestora și experiența unică a doctorului Ceianu - ar fi putut fi încadrat ca profesor. Umilit încă o dată, uitat în bună măsură de foștii colegi și lipsit de ajutorul material atât de necesar în anii de profundă criză economică de după 1990, și-a petrecut ultimii ani de viață în suferință și lipsuri materiale, dar animat de dorința de a prelucra bogatul material biologic recoltat în peste 30 de ani de activitate și de a ajuta stațiunile I.C.A.S. de la Brașov și Câmpulung Moldovenesc prin donarea unor colecții de referință și a unei părți considerabile din biblioteca personală.

Om de o noblețe aparte, a fost nu doar un foarte bun specialist, ci și un soț devotat și un părinte iubitor, bucurându-se totodată de foarte multă înțelegere și de mult sprijin din partea familiei.

A plecat dintre noi așa cum a și trăit: gata să se reîntoarcă la masa de lucru, cu modestie și demnitate, trecând cu o înțelegere superioară peste toate greutățile și răutățile acestei lumi imperfecte, radiind bunătate și solitudine, luminându-i pe cei ce au vrut să-i vadă lumina. A plecat rămânând printre noi, prin numeroasele contribuții la dezvoltarea protecției pădurilor românești, prin spiritul său viu, prin exemplul de dăruire pentru știință și adevăr. A fost unul dintre aștrii silviculturii noastre, un astru pe care sperăm că măcar generațiile tinere îl vor vedea în adevărata-i lumină.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Nicolai Olenici